

Natuurpunt

MEEUWEN-GRUITRODE EN PEER

De Natuurpuntafdeling Meeuwen-Gruitrode en Peer werd midden jaren '90 opgericht. Een vijftiental enthousiaste natuurliefhebbers uit Meeuwen-Gruitrode en Peer kwam toen voor het eerst bijeen. De toen nog voor velen onbekende Abeekvallei was direct het middelpunt van de werking van de afdeling.

De vallei werd in de jaren '50 tot '70 van vorige eeuw door de landbouw verlaten, waardoor rietlanden en elzenbroekbossen ontstonden. De bijzonder mooie Abeekvallei trok ook veel liefhebbers voor een buitenverblijfje in de Limburgse Kempen aan. Meer dan 100 illegale weekendverblijven werden op een tiental jaren opgericht.

Een enkel hooiland hield nog stand door het maai-beheer van een traditionele landbouwer.

De Abeek was de band die natuurliefhebbers van de 2 gemeenten samensmeedde tot één afdeling. De Abeek vormt er ook de grens tussen Meeuwen-Gruitrode en Peer. In Bocholt en Bree stroomafwaarts de Zuid-Willemsvaart stroomt de Abeek doorheen de natuurgebieden De Luysen - Mariahof en het Stamprooierbroek met de Zig. Het brongebied van de Abeekvallei ligt op het Schietveld Helchteren-Meeuwen. Ook dit heidegebied met meerdere vennen is bijzonder rijk aan natuur. Het wordt beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos.

Dit gebied kwam begin mei spijtig genoeg in de aandacht met een brand die meer dan 200 ha natuur vernielde.

De Abeekvallei is een van de best bewaarde beekvalleien in Vlaanderen. De Abeek zelf heeft haar water- en structuurkwaliteit doorheen de jaren kunnen behouden. Getuige het rijke visbestand van de Abeek en zijlopen met meer dan 18 soorten, waaronder als meest voorkomende soorten Bempje, Beekprik, Serpeling, Driedoornige stekelbaars, Kopvoorn en

Paling. Recent, na herintroductie, komt ook Beekforel en Kwabaal terug voor. Ook de libellen doen het goed, waaronder de Bos- en Weidebeekjuffer.

De biodiversiteit blijft echter onder druk staan. We verloren halfweg jaren '90 als laatste in Vlaanderen de Zilveren maan, een mooie vlinder uit de parelmoervlinder familie. Sinds 2005 doet gelukkig de in Vlaanderen verdwenen Kleine parelmoervlinder het bijzonder goed op onze kruidenrijke akkers.

Ook op Europees niveau is de Abeekvallei belangrijk, getuige de ligging in habitatrictlijngebied en ook grotendeels ook in vogelrichtlijngebied. Dankzij een LIFE-project tweede helft jaren '90, het Interegproject KempenBroek 2000-2002 en weerom een LIFE-project in 2010 konden vele aankopen gebeuren en werden delen van de vallei, ingenomen door inmiddels verlaten weekendverblijven, hersteld.

Heuls Hofsveld © Jan Hendrickx

Aan de Sigmolen herdehesa © Jan Hendrickx

De afdeling beheert het gedeelte van de Abeekvallei over een lengte van 13 km tussen het schietveld van Helchteren-Meeuwen en de Zuid-Willemsvaart. Een vijfde van dit natuurgebied, een 180-tal ha, met 12 km Abeekoever, is momenteel in ons beheer. Die oppervlakte ligt verspreid over meer dan 100 verschillende blokken, waarvan de grootste 42 ha is en de kleinste 9 m².

Het nu lopende LIFE+-project gaat de uitdaging aan om naast aankopen van gronden en beheermateriaal, in het gedeelte van de Abeekvallei, gelegen in het werkingsgebied van de afdeling Bree en Meeuwen-Gruitrode, kwelgebonden habitats met veen, elzenbroekbos en natte ruigten te herstellen. Ook landduinen met duingraslanden en heiden die als stapstenen kunnen dienen tussen de Hoge Kempen en de Peel

in Nederland krijgen de nodige aandacht. Het herstel van vennen wordt op beperkte schaal beoogd. Het geheel van werken heeft de bedoeling om daarbij ook voldoende leefgebied te ontwikkelen voor meerdere Europees belangrijke soorten, waaronder Blauwborst.

Bijzonder veel werk staat nog te wachten. We zijn hierbij niet alleen. Al jaren ondersteunde de sociale werkplaats het natuurbeheer in de vallei. Recent kregen we hulp van de LIFE-werkploeg voor de noodzakelijke herstelwerkzaamheden.

Zelf hebben we een 12-tal Gallowayrundersen. Daarnaast doen we ook beroep op

hulp van landbouwers. Zelfs jagers komen ons helpen bij het uitvoeren van beheerwerken.

De vogels - meer dan 100 soorten - kregen de eerste aandacht in de jaren '90. Vanaf 2000 werd het onderzoek verlegd naar de flora en andere fauna.

Het bijzonder grondig uitgevoerd onderzoek over 7 jaar (2004-2010) naar ongewervelde (insecten en spinnen) door de gelijknamige werkgroep Ongewervelden van LIKONA bracht tot nu toe meer dan 2.200 soorten ongewervelde aan het licht, waaronder een aantal nieuw voor Limburg, Vlaanderen en België

De laatste 3 jaren kwam het geheel van inventarisatie in een stroomversnelling door het online ingavesysteem van waarnemingen.be. Elk bestuurslid van de afdeling kan met eigen tweedehands aangekochte pocket pc (pda) of smart phone waarnemingen direct op terrein ingeven en doorgeven aan het "systeem".

Natuur voor iedereen is ook bij deze afdeling een slagzin die behoedzaam, maar zeker wordt toegepast.

Door een stijgende waterstand als gevolg het niet meer ruimen van de Abeek en de verbossing van hooilanden zijn grote delen van de vallei weinig of niet toegankelijk geworden. Een 400-tal meter plankenpad achter de pastorij van Reppel werd een drietal jaren geleden aangelegd. In september wordt het nieuwe plankenpad, 250

m, dat deel uitmaakt van drie wandellussen tussen Erpekom en Ellikom geopend. Natuurpunt organiseert in de Abeekvallei heel wat activiteiten. Nagenoeg elke maand is er een wandeling in de Abeekvallei of in een ander natuurgebied (Mullemerbenden, Oudsberg, Solterhei, Schietveld, ...) gelegen in een van de twee gemeentes. Bekend zijn onze paddenoverzetacties op drie locaties. In 16 jaar tijd zetten we bijna 100.000 salamanders, kikkers en padden (acht soorten!) over.

Het geven van natuurcursussen is de laatste jaren wat teruggevallen. Ook ons afdelingsbestuur krijgt te maken met vergrijzing. Het educatief natuurbeheer waarbij schoolkinderen kennis maken met de natuur in hun buurt verloopt wel vlot.

Hierbij dan ook een oproep tot hulp van natuurpunters uit de buurt om actieve vrijwilliger te worden. Er kan nog altijd iemand bij om te helpen bij het beheer- en studiewerk. Samen kunnen we het aan en samen kunnen we er ook van genieten. Als je van Meeuwen-Gruitrode of Peer bent, en je hebt nog wat vrije tijd, neem gerust contact met ons op.

• **Contactpersoon afdeling:**

Paul Capals, GSM: 0486 22 48 1,
paul.capals@abeek.be

• **Contactpersoon beheer:**

Freddy Janssens, GSM 0476 30 67 64,
freddy.janssens@abeek.be